

Maksuttoman varhaiskasvatuksen järjestäminen 1.8.2021 alkaen

Kh 15.03.2021 § 77

Hpltk 23.02.2021 § 8

Valmistelija Sari Kokkonen
Puh. 044 4491 350
sari.kokkonen@ruokolahti.fi

Mika Vanhatalo ja SDP:n valtuustoryhmä on tehnyt valtuustoaloitteen ”Maksuttoman varhaiskasvatuksen selvittäminen ja varhaiskasvatuksen maksuttomuuteen siirtyminen Ruokolahdella vuoden 2021 aikana” (Kv 29.8.2020 § 32).”

Aloitteessa esitetään, että Ruokolahdella käynnistetään selvitystyö maksuttomasta varhaiskasvatuksesta ja sen käynnistämisestä. Aloitteen mukaan kaikilla yli 3-vuotiailla olisi oikeus osa-aikaiseen 4–5 tuntia kestävään pedagogiseen maksuttomaan varhaiskasvatukseen. Toteutus tapahtuisi ikäluokka kerrallaan alkaen 5-vuotiaista. Valmistelun tuloksena asia tuodaan valtuustolle päätettäväksi niin, että maksuttomaan varhaiskasvatukseen voitaisiin siirtyä jo 1.8.2021 alkaen.

Tutkimusten mukaan laadukas varhaiskasvatus vaikuttaa myönteisesti lapsen kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen. Se tasoittaa erilaisista kotitautosta tulevien lasten lähtökohtia ja vähentää ennaltaehkäisevästi syrjäytymistä. Suomessa lasten osallistumisaste varhaiskasvatukseen on alhaisempi kuin esimerkiksi kaikissa muissa Pohjoismaissa.

Ruokolahdella lasten määrä syntyvyyden sekä kuntaan muuttaneiden osalta on alenemassa merkittävästi.

Lasten määrä väestörekisterin mukaan (1.1.2021)

Syntymävuosi	lasten määrä	lapsia varhaiskasvatuksessa 01/21	% ikäluokasta	uusia hakeuksia
2020	22	0	0	2
2019	22	7	32	3
2018	20	12	60	1
2017	31	27	87	1
2016	35	27	77	
2015	31	26	81	
2014	42	esiopetus 2020–21	100	
	31	osa-aikainen varhaiskasvatus	74	

Toimintavuoden 2021–2022 alussa varhaiskasvatuksessa olisi arviolta yhteensä lapsia noin 120. Paikkoja päiväkodissa on 139. Tällä hetkellä 5 -vuotiaista (vuonna 2016 syntyneet) varhaiskasvatuksen ulkopuolella on kahdeksan lasta. Heidän varhaiskasvatuksen aloittaminen ei vaikuttaisi päiväkodin paikkalukuun eikä henkilöstömäärään. Varhaiskasvatuksen vakinaisen henkilöstön määrän on arvioitu vähenevän luonnollisen poistuman kautta suunnilleen samassa suhteessa kuin lasten määrä vähenee.

Varhaiskasvatuksen opettajien 19.1.21 pidetyn palaverin keskustelun pohjalta pidettiin hyvänä asiana osa-aikaisen maksuttoman varhaiskasvatuk-

sen toteuttamista 5-vuotiaille. Varhaiskasvatuksessa on jo nyt kehitetty ns. viskaritoimintaa ja kaikkien 5-vuotiaiden osallistuminen varhaiskasvatukseen tukisi yhtenäistä opinpolkua jatkumona esi- ja alkuopetukseen, yksilöllisiä oppimisvalmiuksia ja tuen tarpeiden huomioimista.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteuttaa kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun elokuun 2021 alusta toukokuun 2024 loppuun. Ruokolahti ilmoitti myös halukkuutensa tähän kokeiluun. Kokeiluun valittiin kokeilulain (1046/2020) mukaisesti satunnaisotannalla kuntia tai kunnista koostuvia alueita. Ruokolahti ei tullut valituksi. Ruokolahti kuuluu verrokkiryhmään. Etelä-Karjalasta kokeiluun tuli valituksi Lappeenranta (valitaan kokeilutoimipaikat), Imatra, Lemi, Luumäki ja Parikkala.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaisissa (1503/2016) säädetään varhaiskasvatuksesta perittävistä asiakasmaksuista. Kokoaikaisen varhaiskasvatuksen kuukausimaksu saa olla enintään perheen koon mukaan määräytyvän maksuprosentin osoittama euromäärä vähimmäistulorajan ylittävästä kuukausitulosta. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja alennetaan 1.8.2021 korottamalla maksujen perusteena olevia tulorajoja 31 prosenttia. Lisäksi sisaruksilta perittäviä maksuja alennetaan siten, että toisesta lapsesta perittävä maksu on 40 prosenttia (nykyisen 50:n sijaan) nuorimman lapsen laskennallisesta kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta.

Muutoksen johdosta kuntien maksutuottojen arvioidaan alenevan noin 70 miljoonaa euroa. Tämä kompensoidaan kunnille kohdistamalla aiempaa suurempi osa yhteisöveron tuotosta kunnille. Maksun määrään vaikuttaa myös kunnan määräämät hoitoaikavarausten kuukausittaiset tuntirajat (Hpltk 3.3.2020 § 12). Kuntaliitto on tehnyt selvityksen varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen perimisestä.

Ruokolahden kunnan asiakasmaksujakauma tammikuussa 2021

Syntymävuosi	lasten määrä	varhaiskasvatusmaksu 0 €/ kk / kpl	%	korkein maksu 288 € /kk /kpl/ eo 173 € /kk/ kpl	%
2020	0	0	0	0	0
2019	7	2	28,6 %	2	28,6 %
2018	12	4	33,3 %	5	41,7 %
2017	27	7	25,9 %	4	14,8 %
2016	27	13	48,1 %	3	11,1 %
2015	26	6	23,1 %	10	38,5 %
2014	42	6	14,3 %	11	26,2 %

Toimintakaudella 2021–2022 Ruokolahdella on 5-vuotiaita 35 lasta. Maksuttoman varhaiskasvatuksen toiminta-aika olisi sama kuin esiopetuksessa eli 4 t/pv, vähintään 700 t/lukuvuosi. Kuljetusoikeus ei koskisi 5-vuotiaita.

Maksuton varhaiskasvatus vähentää asiakasmaksutuloja noin 15 % arvioidusta maksutulokertymästä. Osa-aikaisen maksuttoman varhaiskasvatuksen vähennys olisi noin 20 000 euroa / vuosi. Laskelmassa on käytetty maksuhyvityksenä 50 % nykyisestä kokoaikaisesta varhaiskasvatuksen maksusta sekä huomioitu 1.8.2021 tuleva asiakasmaksujen muutos (arvioitu -10% maksutulojen vähennystä).

Todelliset kustannukset varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen vähennyksen lisäksi ovat vähäiset, koska vakinaisen henkilöstön palkkakustannukset ja kiinteistökulut ovat samat riippumatta lasten määrän vähäisestä lisäyksestä. Todellisia kustannuksia olisivat uusien varhaiskasvatukseen

tulevien 5-vuotiaiden lasten lounaiden raaka-ainekustannukset (raaka-aineet 1,10 €/ateria, suoritehinta 2,27 €/ateria), veden kulutus ja toimintaan liittyvät materiaalikustannukset. Arviolta yhteensä noin 300 €/lapsi/vuosi.

Taulukossa 1 on arvioitu osa-aikaisen maksuttoman varhaiskasvatuksen kustannukset ja lasten osallistumisaste toimintavuosittain niin, että maksuttomuuden piiriin tulee vuosittain yksi ikäluokka lisää alkaen viisivuotiaista.

Taulukko 1

Toimintavuosi	Toiminnan piirissä lapsia	Maksutulojen menetys	Muut kustannukset	Yhteensä/
	5v 100%, 4v 90%, 3v 80%	571€/lapsi/ v	300€/lapsi/ v	toimintavuosi
2021-2022, 5-vuotiaat	35	20 000 €	10 500 €	30 500 €
2022-2023, 4-5 -vuotiaat	49	28 000 €	14 700 €	42 700 €
2023-2024, 3-5 vuotiaat	58	33 143 €	17 400 €	50 543 €

Taulukossa 2 on arvioitu osa-aikaisen varhaiskasvatuksen kustannukset 100 % lasten osallistumisasteen mukaan (osallistumisasteen nousu / mahdollinen lapsimäärän lisääntyminen muuttoliikenteen vaikutuksesta).

Taulukko 2

Toimintavuosi	Toiminnan piirissä lapsia	Maksutulojen menetys	Muut kustannukset	Yhteensä/
	100 %	571€/lapsi/ v	300€/lapsi/ v	toimintavuosi
2021-2022, 5-vuotiaat	35	20 000 €	10 500 €	30 500 €
2022-2023, 4-5 -vuotiaat	51	29 143 €	15 300 €	44 443 €
2023-2024, 3-5 vuotiaat	64	36 572 €	19 200 €	55 772 €

Varhaiskasvatuspäällikkö ehdottaa, että osa-aikainen maksuton varhaiskasvatus toteutettaisiin ensin kokeiluna 5-vuotiaille toimintavuosina 2021–2022 ja 2022–2023. Seuranta tehtäisiin tuona aikana varhaiskasvatuksen osallistumisasteesta, lapsiperheiden Ruokolahdelle muutosta sekä kustannuksista. Tuona aikana todennäköisesti tehdään myös linjauksia valtakunnallisesti kaksivuotisesta esiopetuksesta sekä varhaiskasvatuksen maksuttomuudesta.

Lautakunnalle on lähetetty oheismateriaalina Mika Vanhatalon ja SDP:n valtuustoryhmän aloite, Opetus- ja kulttuuriministeriön päätös VN_583_2021-OKM-1 kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun kokeilukunnista ja päätöksen liite sekä Kuntaliiton selvitys kuntien varhaiskasvatuksen asiakasmaksuperiaatteista ja toimintatavoista 2020.

Hptj:n ehdotus

Hyvinvointipalvelujen lautakunta päättää, että osa-aikainen maksuton varhaiskasvatus toteutettaisiin ensin kokeiluna 5-vuotiaille toimintavuosina 2021–2022 ja 2022–2023. Seuranta tehtäisiin tuona aikana varhaiskasvatuksen osallistumisasteesta, lapsiperheiden Ruokolahdelle muutosta sekä kustannuksista.

Hptj:n muutettu päätösehdotus kokouksessa

Hyvinvointipalvelujen lautakunta päättää

1. että osa-aikainen maksuton varhaiskasvatus toteutetaan ensin kokeiluna 5-vuotiaille toimintavuosina 2021–2022 ja 2022–2023 edellyttäen, että kunnanvaltuusto myöntää kokeiluun tarvittavat määrärahamuutokset. Seurantaa tehdään tuona aikana varhaiskasvatuksen osallistumisasteesta, lapsiperheiden Ruokolahdelle muutosta sekä kustannuksista.
2. esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että varhaiskasvatuksen vuoden 2021 talousarvioon tehdään tarvittavat määrärahamuutokset. Kokonaisvaikutus lisää varhaiskasvatuksen kustannuksia 15 250 euroa, joka koostuu maksutulojen menetyksestä ja muiden kustannusten lisäyksestä.

Hpltk:n päätös

Hyväksyttiin.

Esittelijä

Va. kunnanjohtaja Matias Hilden

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää tehdä valtuustolle seuraavan päätösehdotuksen:

Valtuusto hyväksyy kokeilun 5-vuotiaiden maksuttomasta osa-aikaisesta varhaiskasvatuksesta ja sen aiheuttamat vaikutukset kunnan vuoden 2021 tuloihin ja menoihin. Tarkemmat määrärahamuutokset tuodaan tarvittaessa valtuuston käsittelyyn syksyllä 2021.

Päätös

Hyväksyttiin.

Kv 22.03.2021 § 14
3/12.07.00/2021

Päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää, että valtuusto hyväksyy kokeilun 5-vuotiaiden maksuttomasta osa-aikaisesta varhaiskasvatuksesta ja sen aiheuttamat vaikutukset kunnan vuoden 2021 tuloihin ja menoihin. Tarkemmat määrärahamuutokset tuodaan tarvittaessa valtuuston käsittelyyn syksyllä 2021.

Päätös

Hyväksyttiin.